

УДК 549(477:292.452)

Л.А. Фігура

МІНЕРАЛИ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ. ПРОЦЕСИ МІНЕРАЛОУТВОРЕННЯ

Матковський О., Білоніжка П., Возняк Д., Дяків В., Ковальчук М., Наушко І., Попп І., Семененко В., Скакун Л., Сливко Є., Словотенко Н., Степанов В., Ціхонь С., Кріль С. Мінерали Українських Карпат. Процеси мінералоутворення. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 584 с.

12 вересня 2014 р. в мальовничому куточку Українських Карпат в рамках проведення Восьмих наукових читань пам'яті Є.К. Лазаренка була представлена п'ята завершальна частина серії книг «Мінерали Українських Карпат» – «Мінерали Українських Карпат. Процеси мінералоутворення». Серія стала результатом багаторічної плідної праці широкого кола фахівців.

Представлена книга є завершальною частиною серії «Мінерали Українських Карпат», яку випускають по лінії Карпато-Балканської геологічної асоціації. На даний момент у рамках серії опубліковано чотири книги: «Простые вещества, теллуриды и сульфиды» (1990); «Оксиды, гидроксиды, хлориды, йодиды, фториды» (1995); «Бораты, арсенаты, фосфаты, молибдаты, сульфаты, карбонаты, органические минералы и минералоиды» (2003); «Силикаты» (2011).

Репрезентована п'ята книга присвячена процесам мінералоутворення, висвітлення яких базується на результатах вивчення типоморфізму мінералів, термобарогеохімічних та ізотопно-геохімічних досліджень, із залученням даних про рудогенез, результатів петрографічних, літологічних і геохімічних досліджень. Книга

містить сім розділів і охоплює весь спектр процесів мінералоутворення, які відбуваються в Карпатському регіоні. Наведено стислий фаціальний-формаційний аналіз кожного з процесів.

Перший розділ присвячений магматичному мінералоутворенню. В Українських Карпатах магматичні мінеральні комплекси найбільше поширені в Закарпатському

прогині та Мармароському масиві. Представлені тут породами ультраосновного, основного, середнього і кислого складу протерозойсько-палеозойського, мезозойського та кайнозойського віку.

Найбільший – другий розділ, що описує гідротермально-метасоматичне мінералоутворення. Це пов'язано з його достатньою поширеністю в межах Українських Карпат і практичною значущістю. З гідротермально-метасоматичними процесами

пов'язане формування родовищ і рудопоявів золота, поліметалів, ртуті, бариту та інших корисних копалин, а також навколорудних змін, які є важливими пошуковими критеріями зруденіння. Для зручності сприйняття інформації розділ складається з трьох частин, кожна з яких присвячена певному часовому відрізку.

© Л.А. Фігура, 2015

У третьому розділі висвітлено особливості осадового і вулканогенно-осадового мінералоутворення. Особлива увага приділяється умовам формування різноманітних родовищ та рудопроявів, що пов'язані з різними типами осадових порід (солі, поліметали, мідь, манган, розсипне золото, бентонітові глини). Окремий підрозділ присвячений процесам формування мармароських «діамантів».

Четвертий розділ описує метаморфічне мінералоутворення. Проведено аналіз впливу метаморфізму на рудоутворення, висвітлено термодинамічні і фізико-хімічні умови метаморфізму.

П'ятий розділ торкається питань гіпергенного мінералоутворення. Авторами висвітлено процеси мінералоутворення в корах вивітрювання та зонах окислення.

Шостий розділ характеризує космогенне мінералоутворення. Розглянуто основні процеси утворення мінералів у

космосі. Охарактеризовано особливості мінералоутворення в хондриті Княгиня і метеоритних кульках.

Завершальний, сьомий розділ висвітлює сучасне мінералоутворення, яке достатньо поширене в Українських Карпатах. Розглянуто утворення травертинів і техногенне мінералоутворення, яке пов'язане з експлуатацією родовищ корисних копалин та іншою господарською діяльністю.

Представлена книга узагальнює весь накопичений матеріал по мінералоутворенню в Українських Карпатах і висвітлює напрями подальших наукових досліджень для заповнення виявлених прогалів у вивченні мінералогії регіону.

Ін-т геол. наук НАН України,
Київ

E-mail: liuba_figura@ukr.net

Стаття надійшла
23.04.2015